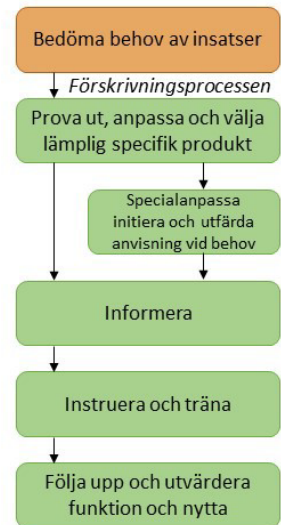

Processtöd inför förskrivning av Madrass

Detta dokument är ett processtöd för dig som sjuksköterska som förskriver madrasser. Madrasser omfattas av anvisningen för Hjälpmedel för att bevara hud och vävnad intakt vid liggande; Madrass och punktavlastning (ISO-kod 043306). Utgångspunkten är förskrivningsprocessens olika steg.

Processtödet syftar till att lyfta fram olika faktorer som är viktiga att tänka på under respektive processteg. Förskrivare kan behöva inhämta underlag och samverka med andra professioner för att kunna avgöra vilken åtgärd som är bäst lämpad. Samråd ska ske med arbetsterapeut och eller fysioterapeut/sjukgymnast:

- när kombination sker med personligt förskrivna säng
- när sängens funktion påverkas av madrassen och
- om förflyttningssituationen i eller till och från sängen påverkas.

Bedöma behov av insatser (utredning)

- **Handboken:** Uppfyller patientens behov [handboken](#) anvisning för Hjälpmedel för att bevara hud och vävnad intakt vid liggande; Madrass och punktavlastning (ISO-kod 043306)? Utgå från nedanstående områden för din bedömning.
- **Sår:** Har patienten trycksår eller risk för trycksår? Bedöm risk för trycksår enligt Nortonskalan eller Riskbedömning trycksår RBT (även kallad RAPS). Observera att patienten kan ha risk för trycksår eller ha ett trycksår utan att detta visar sig i bedömningsinstrumenten. Klinisk bedömning ska alltid vägas in. Läs mer om [trycksår i Vårdhandboken](#).
- **Fysiska nedsättningar:** Har patienten fysiska nedsättningar som påverkar hur stor friktionen blir mot underlaget? Till exempel: kontraktur, spasticitet eller pares.
- **Psykiska eller kognitiva nedsättningar:** Har patienten nedsatta psykiska eller kognitiva funktioner som påverkar möjligheten att göra lägesändringar? Till exempel: nedsatt rumsuppfattning, apraxi eller oro/ångest.
- **Smärta:** Har patienten en smärtproblematik? Exempel: smärta i samband med lägesändring och/eller vid beröring.
- **Förflyttning:** Bedöm hur lägesändringar i sängen fungerar och hur förflyttning till/från säng fungerar. Används förflyttningshjälpmedel? Samråd med arbetsterapeut och eller fysioterapeut/sjukgymnast vid behov.
- **Andra hjälpmedel:** Använder patienten hjälpmedel för punktavlastning, glidlakan (eller motsvarande för att underlätta förflyttning och/eller motverka friktion), förebyggande skummadrass i gott skick, kilkuddar för 30 graders vinkelposition eller andra hjälpmedel för positionering och/eller inkontinensskydd? Finns risk för att andra hjälpmedel motverkar effekten av madrassen?
- **Åtgärder:** Identifiera lämpliga åtgärder som kan ersätta eller komplettera förskrivning av madrass. Till exempel: lägesändringsschema, hjälpmedel för punktavlastning (t ex vid sår på häl eller öra) eller för att minska friktion. Rökavvänjning, justering av läkemedel, behandling med mjukgörande kräm, omläggning. Även andra typer av bedömning avseende trycksårsprevention kan behövas. Till exempel nutritionstatus och utredning av kontinens.
- **Riskbedömning:** Vilken nytta och vilka risker finns vid användandet av en madrass? Använd den riskanalys som finns i [Beslutstöd vid hjälpmedelsförskrivning i Västra Götaland](#) för att bedöma om åtgärden är lämplig.
- **Strömtillförsel:** Finns vägguttag för strömtillförsel i det fall madrassen behöver ström?

Prova ut, anpassa och välja lämplig specifik produkt

- **Konsultationsunderlag:** Hämta [Konsultationsunderlag Överflyttning/Liggande/Kroppsskydd](#) på Hjälpmedelscentralens webbplats. En del av områdena nedan finns i underlaget.
- **Andra hjälpmedel:** Finns/kommer det finnas andra hjälpmedel att använda i kombination med hjälpmedlet? Till exempel: säng, sänggrindar, glidlakan, inkontinensskydd, överflyttningshjälpmedel. Observera att avståndet mellan madrass och sänggrindens ovkant ska vara minst 22 cm.
- **Andra omgivningsfaktorer:** i vilken typ av säng ska madrassen användas? Har patienten husdjur som vistas i sängen och som riskerar att skada madrassen?
- **Val av modell:** I sortimentsöversikten kan du läsa mer om de produkter som finns i sortiment, [Sortimentsöversikt 043306 Antidecubitismadrasser](#). Vissa madrasser är köphjälpmedel medan andra debiteras med hyra. Observera att hjälpmedel som förskrivs ska vara enklast möjliga hjälpmedel som tillgodoser patientens behov av funktion och aktivitet. Du kan få vägledning av Hjälpmedelscentralens hjälpmedelskonsulenter via kundtjänst eller deras funktionsbrevlåda, hmc.ktj.hjalpmedelskonsulent@vgregion.se
- **Arbetsorder:** Vid behov skapa en Arbetsorder om konsultation till Hjälpmedelscentralen, i [webSesam](#).
- **Oväntade händelser:** Gå igenom olika scenarier på händelser som kan inträffa och hur de kan hanteras. Till exempel vad som händer om det blir strömavbrott, finns batteri för tillfällig elförsörjning, behöver patientens egen madrass finnas tillgänglig om madrassen släpper ut luft? [Exempel på enkel mall med frågor att använda sig av för att ta fram en handlingsplan.](#)

Specialanpassa initiera och utfärda anvisning vid behov

- **Specialanpassning:** Vid behov, följ processen för specialanpassning.

Informera

- Gå igenom och lämna ut:
 - lånevillkor
 - bruksanvisning
 - individuella instruktioner (vid behov)

Lånevillkor, finns i [Handbok för personliga hjälpmedel inom Hälso- och sjukvård](#).

Instruera och träna

- Om möjligheten för lägesändring och/eller förflyttning i/ur säng förändras behöver detta informeras om och eventuellt tränas in.
- Vid behov instruera stödpersoner i patientens närhet om hur madrassen fungerar och om andra hjälpmedel eller förflyttningar påverkas av madrassen.

Följa upp och utvärdera funktion och nytta

- Bedöm lämpligt intervall för uppföljning utifrån den riskbedömning som gjorts. Både utifrån trycksåret/risk för sår och utifrån förskrivning av madrass.
- Viktigt att kontrollera madrassernas ålder och skick om/när rodnad uppstår bara genom att byta en gammal mot en ny kan hjälpa.